

Leto VII.

Številka 2.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

Dr. Danilo Majaron.

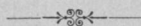

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1891.

VSEBINA.

1. Polica o zavarovanji za smrt v prid imetelju pa zapuščina zavarovateljeva	33
2. <i>Dr. F.</i> : O rabi jezikov v naših uradih, seosebno pri sodiščih	36
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
a) Odločeb bivših oblastev za odkup in uredbo zemljiških bremen ni moči izpodbijati v redni pravdi . .	41
b) Če biva pri kakem sodišči notar, odvetniki nimajo pravice zahtevati povračila stroškov vožnje k obravnavi, ampak samo stroške nadomestovanja . . .	45
c) Vzlic izvenredni reviziji smeti je nastopiti dokaz s prisego	46
d) Odločevati prepire o posesti glede javnega blaga pristojna sodiščem	47
Kazensko pravo:	
Zanimivejše razsodbe v obrano zakona (§§ 33. in 292. kaz. pr. r.) XIII.	48
4. Iz upravne prakse:	
a) Kedaj je smeti zvrševati virilni glas po občinskem redu za Kranjsko?	50
b) Kedaj postane pristojbino dolžan pristojbine prosti dopis, ki se sodno rabi? Kaj znači sodna upotreba?	51
5. IV. redna glavna skupščina društva „Pravnika“	52
6. Književna poročila	59
7. Razne vesti	62

Polica o zavarovanji za smrt v prid imetelju pa zapuščina zavarovateljeva.

V znanstvu in, utegnil bi kdo reči, tudi v judikaturi ni dognano, je li zavarovalna vsota iz police o zavarovanji za smrt, glaseče se na imetelja, sestavni del zavarovateljeve zapuščine, mari li ne spada „jure proprio“ v imovino upravičene osebe? Za praktično življenje, katero se čedalje bolj poslužuje zavarovanja za smrt, treba je vsekakor popolne jasnosti v tem pogledu. Zavarovatelj bi si bil rad svest, da bode oseba, katero je določil za imetelja police, tudi po zakonu in pred sodiščem res pripoznana kot upravičena prejeti vsoto, za katero se je zavarovatelj zavaroval za svojo smrt, in katero je dolžna plačati po pogodbi druga stranka. Zavarovalnice pa tudi nočejo dvomiti, kako jim je ravnati, kedar zvedó, da je zavarovatelj umrl, in komu naj izplačajo zavarovalno vsoto ali kaj naj ž njo sploh storé. Zategadelj obrnemo naj nekoliko pozornosti na bistvo teh zavarovalnih pogodb, potem pa na dosedanje stališče najvišjega našega sodišča glede na pravno razmerje, katero je zastavljeno tem vrstam v naslovu

Kaj obsega zavarovalna pogodba za slučaj zavarovateljeve smrti sploh, kaj pogodba v prid imetelju zavarovalne police osebe? Zavarovalni zavod se v obče s tako pogodbo zavezuje, da hoče, kedar zavarovatelj umre, izplačati osebi, v pogodbi označeni, gotovo glavnico za to, da zavarovatelj plača zavarovalnino in sploh izpolni, kar je v pogodbi pogojeno. Če pa se sklene taka pogodba v prid imetelju zavarovalne police, onda ustanovlja se ta zaveza na strani zavarovatelja in na strani zavarovalnice le s to razliko, da osebo, katera je upravičena prejeti zavarovalno vsoto, lahko označi zavarovatelj sam s tem, da odbrani osebi oddá zavarovalno polico, to pa velja, kakor bi bili obe stranki tudi osebo sporazumno določili.

Opraviti nam je torej v zadnjem slučaju s pogodbo tretji osebi v prid (§ 1019. obč. drž. zak.). Bodi ta upravičena tretja oseba v pogodbi imenoma določena ali celo nič, to stvari nikakor

ne premeni. To namreč, da zavezana stranka, navadno torej zavarovalnica, izpolni pogodbo, odloženo je na čas, kateri šele v bodočnosti napoči. Zavarovalnica nima nikakih pravic zoper upravičeno osebo, njen dolžnik je zgolj zavarovatelj sam. Kedar pa pride čas izpolnjevanja, tedaj se pokaže imetelj police kot upravičena oseba. Vpraša se ne, je li ta imetelj police pravi posestnik, mari ni; to ne ovira, da bi zavezana zavarovalnica ne izpolnila pogodbe, kajti njej se iz pogodbe same snuje zaveza, da plača imetelju zavarovalne police, in ona uže po golem izkazu, da je vročitelj police njen imetelj, lahko odšteje zavarovalno vsoto in se s tem oprosti svoje zaveze, ne da bi jej bilo treba preiskovati, po katerih potih je vročitelj police postal njen imetelj.

Zoper takšno določitev upravičenca ni nikakega pomisleka; nastala pa je iz vsakdanje potrebe praktičnega življenja. Zavarovatelj ne more vselej uže danes znati, kdo mu bode najbližji človek, ko ga smrt zahiti, ne more torej uže takrat, ko sklepa pogodbo, imenovati upravičene osebe, kateri bi namenil zavarovalno vsoto. Pozneje pa lahko ukrene, da oseba, katero si je odbral, prejme polico, in če se to zgodi, potem ni dvojbe, da ta oseba postane lastnica zavarovalne vsote, ko zavarovatelj umre. Kaj pa, ako zavarovatelj ničesar ne ukrene za svojega življenja, kaj, ako ga smrt prehití, predno oddá komurkoli zavarovalno polico? No, tu ostane polica v njegovi posesti prav do njegove smrti, tedaj nahaja se po njegovi smrti v imovini, katera dela zapuščino njegovo. Koga pa je vendar smatrati za imetelja police, koga za upravičenega, da si sme dati izplačati zavarovalno vsoto? Tu je torej treba rešiti vprašanje, je li zavarovalna polica ali vsota reč med zapuščinskimi rečmi zavarovateljevimi, sta li to predmeta zapuščinske razprave.

Naglašati je tu sedaj zopet razliko med zavarovalno pogodbo v obče in pa med pogodbo, o kateri je tu posebe govor. Zavarovalna pogodba v obče podá zavarovancu gotove imovinske koristi. Po § 531. obč. drž. zak. je zapuščina vse tisto, kar je pravic in zavez pokojnikovih, razun, če se snujejo iz golih osebnih razmer. Zatorej pa tudi polica, izdana o zavarovanji v obče, ker je imovinska reč, spada k pravicam zapuščine. Drugače pa e z zavarovanjem, s katerim se tu posebe bavimo. Tu zavaro-

vanec, torej tist, ki je upravičen prejeti koristi iz pogodbe, ni zapustnik, nego oseba druga, katero naj bi bil on oznamenil, katere pa rad ali nerad točno oznameniti ni mogel. Uprav zategadelj pa, ker je po pogodbi samo imetelj zavarovalne police upravičen, da zahteva izplačila zavarovalne vsote, in ker zaveza tega izplačila nastopi hkrati s trenutkom smrti zavarovateljeve, treba je vsaksebi razmišljevati, kaj je tu z zavarovalno polico samo, a kaj z vsoto, katero ona predočuje; po tem bi bilo moči dognati, ima li kako zahtevo zapuščina, kakšna je ta zahteva in iz katerega pravnega razloga se snuje. S tem bode znabiti hkrati rešeno, ali je kaj in kaj je uvrstiti kot imovinsko reč v zapuščino.

Glede vprašanja, ima li zapuščina naravnost pravico do zavarovalne vsote in ali je to vsoto naravnost smatrati za zapuščinsko reč, je pomisliti, da zapuščina predstavlja zapustnika glede pravic in zavez imovinskih uprav tako, kakor bi še naprej živel. Ali zapustnik, pri tem zavarovanji kot zavarovatelj, dobil ni proti zavarovalnemu zavodu nikake pravice, da bi smel zahtevati izplačila zavarovalne vsote. Po smislu pogodbe je namreč upravičena zahtevati tega oseba druga, a ne zavarovatelj, in zavarovalna vsota zapade v plačilo šele v trenutku, ko zavarovatelj umre, ne pa, dokler je živ. Res je zavarovatelj ostal imetelj police, ko ž njo ni bil za svojih živih dnij ukrenil. Ali z druge strani, dokler je on bil imetelj, tako dolgo zavarovalna vsota ni bila izplačana, ona celo tirjatev ni bila. Ko nastane tirjatev in nastopi izplačnost, tedaj imetelja ni več med živimi, tedaj je on prestal biti imetelj, ker prenehal je biti oseba. Mrtvec namreč ne more biti subjekt pravic po tem, kar je obč. drž. zakonu pojem „oseba“.

Zapustnik torej tudi kakor imetelj police ni niti za življenja niti za smrti svoje pridobil si pravice, da bi smel zahtevati zavarovalno vsoto. Zategadelj pa tudi dosledno ta pravica ne more od njega preiti na njegovo zapuščino po redu dednega prava, kajti le pravice, katere je zapustnik uže imel ali so mu vsaj za živih dnij pripadle, mogó biti vsebina njegove zapuščine, ne pa pravice, katere nastanejo šele s smrtjo njegovo (§ 521 obč. drž. zak.).

(Dalje prih.)

O rabi jezikov v naših uradih, seosebno pri sodiščih.

(Dalje.)

Za Galicijo zaukazal je cesar Jožef s patentom z dné 1. decembra 1785, da je politične reči pri guberniji in okrožnih uradih obravnavati takoj nemški. Pri sodiščih pa mora raba nemškega jezika za vse sodne reči v treh letih stopiti v veljavo. Uradnikom dal se je rok treh let, da se nauče tega jezika v besedi in pismu, in dodalo se je svarilo, da se bodo službe onih, kateri ne izkažejo po preteku tega roku dovoljnega znanja nemščine, oddale takim, ki so je večji. Vender ta ukaz ni imel trajne veljave in s časom je le prišel v rabo zopet poljski jezik; to izhaja iz dvornega dekreta z dne 6. junija 1837, kateri zapoveduje, da morajo, kedar odhajajo pôtem revizije do najvišjega sodišča v poljščini izdane sodbe in razlogi, prve instance prirediti prevode.

Kmalu se je pokazala potreba ozirati se pri sodnikih tudi na znanje romanskega jezika, ker dvorni dekret z dné 15. februarija 1842. l. veleva, da se je pri predlogih za nameščevanja pri kolegijalnih sodiščih galiških ozirati na znanje moldavskega (vlaškega) jezika.

Podrobneje ureja rabo jezikov v območji višjih sodišč Lvovskega in Krakovskega ukaz prav. min. z dne 22. oktobra 1852, št. 16571. Le-ta določuje: stranke se smejo v svojih vlogah, kedar jih ni podpisal odvetnik, posluževati nemškega, poljskega ali ruskega (rusinskega) jezika, — ruske vloge pa morajo biti pisane z latinico; zapisovati je ustne prošnje, izpovedi prič in zvedencev ter obdolženca, če ne znajo nemški, v njih jeziku; prošnje, katerim je treba odvetnikovega podpisa, morajo biti nemške; obravnavati in sodbo objavljati je nemščine nevesčemu obtožencu v njegovem jeziku, drugače pa nemški. obravnavni zapisnik mora biti razun nenemških izpovedij pisan v nemškem jeziku. V notranji službi rabiti je nemški jezik; deželno knjigo in zemljiške knjige je pisati nemški, listine se pa zapisujejo v jeziku izvirnikovem v listinske knjige.

Nanašaje se na ta ukaz je prav. ministersvo z ukazom z dne 28. januarija 1856, št. 1992 predsedniku višjega sodišča Lvovskega na njegovo telegrafično vprašanje razodelo, da zategadelj, ker ukaz z dne 20. okt. 1852 le obdolžencu in pričam za, v njem navedene izjeme dovoljuje rabiti drug jezik, ni moči dopuščati, da bi zagovornik drugače govoril nego nemški; vendar naj obdolžencu, če zahteva, predsednik ali tolmač bistveno vsebino zagovornikovega govora ponovi ter ga vpraša, ali ima kaj dodati govoru.

Zadnja dva ukaza dokaj preminja in dopolnjuje ukaz prav. min. z dne 9. julija 1860, št. 10340. Razlikuje najpreje, da so v območji Krakovskega višjega sodišča nemški in poljski, v območji Lvovskega pa nemški, poljski in ruski jezik deželni jeziki. Dovoljuje potem strankam, da se lahko poslužujejo katerega koli teh jezikov, ne gledé na to, znajo li nemški ali ne; tudi sodiščem se je posluževati jezika, ki ga rabi stranka. Prav tako je zastopnikom strank slobodno rabiti ta ali oni deželni jezik, vendar pa le tist jezik, kateri je stranki materni jezik. Da isto velja tudi za zagovornike v kazenskih rečeh, to po vsebini ukaza ni dvomno. Ta ukaz, in to se nam vidi važno tukaj sosebno poudarjati, določa mnogo jasnejše, nego li jedno leto mlajši ukaz z dne 22. julija 1861 za Moravsko, to pravilo, da je izdajati odločbe z razlogi v jeziku prošnje ali tožbe, oziroma prve vloge ali prve ustne prošnje.

Ukaz prav. min. z dne 21. aprila 1861, št. 3297 veleva, izpreminjajoč dotično določbo ukaza z dne 22. oktobra 1852, da morajo vsa oblastva in vsi uradi vsprejemati ruske vloge, tudi če so pisane s cirilico, dovoljuje oblastvom posluževati se cirilice za ruske stranke ter pripomenja, da se je sodnim organom kar najhitreje priučiti tej pisavi.

Z ukazom z dne 30. oktobra 1861, št. 9962 poučuje prav. ministerstvo višje sodišče Lvovsko, da nikakor ni protivno predpisom, če je v civilnih rečeh, kedar se zapisuje ustna prošnja ali izpoved ali če se obravnava s poljščino ali ruščino, začetek ali glava zapisnika spisana na poljskem, oziroma ruskem jeziku.

Ukaz prav. min. z dne 23. februarja 1868, št. 1124 pa uže napoveduje bistvene premembe predpisov za civilne in kazenske

reči glede sodnega jezika ter hkrati veleva, da je tam, kjer je izdajati rešilo, sodbo, izrek ali odločbo v poljskem ali ruskem jeziku, napraviti izvod (posnetek) iz spisov, predlog in njega utemeljenje v istem jeziku ter v istem poročati in posvetovati se. To, tako naglaša pravosodno ministerstvo, povišuje zanesljivost in zaupanje v sodna posvetovanja in po tem izginejo dosedanji prevodi rešil in utemeljevanj, a to bode poslovanju le v korist.

Obilno je te napovedane premembe zvršila naredba ministrov notranjih rečij, nauka, pravosodja, financ, trgovine, poljedelstva in deželne brambe ter javne varnosti z dne 5. junija 1869, št. 2354, podpisana od ministrov Giskra, Hasner, Herbst, Brestel, Plener, Potocki in Taaffe, objavljena v deželnem zakoniku za Galicijo. Le-ta naredba določa, da se je oblastvom, ki so podrejena notranjemu, finančnemu, trgovinskemu in poljedelskemu ministerstvu, potem ministerstvu za deželno brambo in javno varnost, dalje deželnemu šolskemu svetu in sodiščem, da se je le-tem oblastvom posluževati poljskega jezika v notranjem poslovanju in kedar občujejo z nevojaškimi oblastvi, uradi in sodišči v deželi. Občevanje z vojaškimi oblastvi in z oblastvi izven dežele ravna se po danih predpisih. Tudi državnopravdniskim oblastvom, občujočim z zgoraj omenjenimi oblastvi, mora rabiti poljščina. Pri sodiščih mora se vršiti predavanje in posvetovanje kolikor možno — v onem jeziku, v katerem je izdati po danih predpisih odpravek. C. kr. blagajnica in uradi, ki upravljajo denar, vodijo svoje izkaze, registre itd., zaradi kontrole po osrednjih organih, z nemškim jezikom. Prav tako nemška je tudi administracija in manipulacija pri pošti in brzojavu.

Z ukazom z dne 21. februarija 1874, št. 1728 pa je zaukazalo pravosodno ministerstvo, da mora višje državno pravdnništvo posluževati se nemščine v spisih, kateri so obrnjeni do najvišjega sodišča. Povod temu ukazu dal je poljski vzklic viš. pravdnništva Lvovskega do najvišjega sodišča v neki disciplinarni reči. Pripomenjamo, da se ta ukaz, obrnen do viš. pravdnništva in ozi-raj oč se samo na le-tega spise do najvišjega sodišča, ne dá razširjati na državna pravdnništva (gališka) in njih spise, ker te je vročevati obtožencem, kateri imajo pravico podajati protispise.

Za Bukovino je uže dvorni dekret z dne 22. decembra 1815, št. 1197 zb. pr. zak. zaukazal, da je (dražbene) oklice na najprikladnejši način razglašati tudi v moldavskem jeziku. Podrobneje pa potem določa ukaz prav. min. z dne 17. avgusta 1864, št. 7017, naglašajoč: da so v Bukovini deželni jeziki: nemški, romanski in ruski; — da morajo sodišča, kedar obravnavajo s strankami, zmožnimi zgol romanskega ali ruskega jezika, izpraševanje obdolženca in zaslišanje prič v kazenskih rečeh, kolikor je tega moči storiti, zapisovati v jeziku zaslišanca ali vsaj odločilne izjave beležiti v tem jeziku; — da je sestavljati zapisnike o prisegah, ki se storé v romanskem ali ruskem jeziku, po močeh v istem jeziku ali vsaj prisežne obrazce postavljati s tema jezikoma v zapisnike; — da je pri kazenskih obravnavah z obdolženci, zmožnimi le romanščine ali ruščine, gledati na to, da so poslušóči sodniki, državnopravdniški uradniki in zagovorniki večí obtoženčevega jezika in da se po močeh obravnava v tem jeziku ter v istem tudi razglašajo razsodbe in, če moči, tudi razlogi; in naposled da je, če se pokaže potreba, preskrbeti in rabiti tiskovine v romanskem in ruskem jeziku za vsakovrstne pozive, za varstvene dekrete, obljubne zapisnike, smrtovnice in oglase.

Ko je Dalmacija k Avstriji prišla, bila je uradni jezik pri tamošnjih sodiščih italijanščina in ostala je za notranjo službo do danes. Vender se je začela neomejena veljava italijanščine majati polagoma. Z dvornim dekretom z dne 9. julija 1824 se je zapovedalo, da je pri nameščevanji za dalmatinsko višje sodišče gledati na znanje nemškega jezika, da bi bilo kar najhitreje možno odpravke najvišjega sodišča izdavatí dalmatinskemu (kakor tudi gališkemu) višjemu sodišču v nemščini. Šele prav. ministerstva ukaz z dne 15. marcija 1862, št. 986 prez. in naredba z dne 26. februvarja 1869, št. 2410 (ta razglašena v dež. zakoniku za Dalmacijo št. 9) odpirata hrvaščini pot v dalmatinska sodišča. Navedeni ukaz ima določila o polaganji prisege, o sprejemanji in reševanji slovanskih vlog in kako je zapisovati izpovedi prič v civilno-pravnih rečeh. Naredba pa določuje za kazenske reči, da je s strankami, kedar se poslužu-

jejo slovanskega deželnega jezika, obravnavati v tem, to je ilirsko-dalmatinskem jeziku. V istem jeziku je zapisovati izpovedi prič in obdolžencev, v njem je sestavljati zapisnike ob obravnavah in v njem oglašati ter odpravljati sodne izreke in sodbe z razlogi. Tudi sodišča II. instance imajo kazenskosodne odločbe in njih utemeljenja izdavat v ilirsko-dalmatinskem jeziku, kedar je I. instanca storila izrek v tem jeziku in se ni podal rekurz ali njega obrazložba v kakem drugem jeziku. Ta določila zadobé veljavo, kolikor dopušča znanje jezika pri sodnih uradnikih, takoj, vsekakor pa od 1. marcija 1871 naprej.

Denašnja raba srbo-hrvatskega jezika v Dalmaciji pri političnih in sodnih uradih ter državnih pravdništvih snuje se iz naredbe ministerstev za notranje reči in pravosodja z dne 20. aprila 1872, prijavljene v dež. zakoniku št. 17, in podpisane od ministrov Lasser in Glaser. Ta naredba uravnava rabo jezikov izrecno le za vnanje poslovanje. Po njej morajo upravna oblastva, notranjemu ministerstvu podrejena, potem sodišča in državna pravdništva strankam ali občinam izdavat rešila, bodisi pismenih vlog, bodisi ustnih prošenj v istem deželnem jeziku, v katerem je sestavljena vloga ali storjena ustna prošnja. Dopisovati je strankam, kedar se ne rešujejo prošnje, v onem deželnem jeziku stranke, kateri je dopis namenjen. Občinam dopisovati je v onem jeziku, kateri je obravnavni jezik občinskega zastopa. Kedar ni znan jezik, katerega se poslužuje stranka, ali kedar ta jezik ni deželni jezik, rabiti je jezik notranje službe. Opomnimo naj koj tu, da kaže poznejšnja naredba za Česko in Moravsko z dne 19. aprila 1880 v tem pogledu velik napredek. Po naredbi za Dalmacijo ni težko uradnemu organu postaviti se redno na stališče, da ne vé, katerega jezika se poslužuje stranka. Dopisoval bode toraj redno v notranjem jeziku, to je italijanskem. Naredba za Česko in Moravsko pa to stališče otežuje, češ, da je v enakih slučajih rabiti oni deželni jezik, katerega utegne znati stranka po okolnostih slučaja in sosebno gledé na njeno bivališče. Dalje določuje naredba za Dalmacijo, da je v kazenskih rečeh rabiti oni jezik, katerega se poslužuje obdolženec. Državnemu pravdniku, zasebnemu obtožitelju in zagovorniku pa je dopuščeno govoriti v drugem deželnem jeziku, če obtoženec v to privoli. Kedar je več obtožencev in se ne

poslužujejo vsi istega deželnega jezika, tedaj je sicer zapisovati izpovedi obtožencev in prič v njih jeziku, — zapisnik je pa sicer napraviti v istem deželnem jeziku, kateri se po okolnostih kaže primernejši za smotre pravosodja. V civilnih pravnih izdatih je razsodbo z razlogi, če se nista stranki sporazumeli, da rabita notranji poslovni jezik, v onem deželnem jeziku, v katerem je tožba spisana ali na zapisnik dana. Kedar se pa stranki nista posluževali v pravdi istega deželnega jezika in če se nista zjedini, da se sodba in razlogi izdadó v notranjem poslovnem jeziku, tedaj ju je izdati istotako v jeziku tožbe, nasprotni stranki je pa pridejati prevod razsodbe in razlogov, če to zahteva pred sklepom razsodbe. Ta naredba stopila je v veljavo dne 1. oktobra 1872.

Toda tej naredbi najvišje sodišče ni pripoznalo zakonite moči in je z „judikatom“ z dne 7. marcija 1883, št. 48 v posebnem slučaju izreklo, da § 14. civilnopravnega reda za Dalmacijo, kateri veleva, da se morajo stranke in njih zastopniki v svojih spisih posluževati italijanskega jezika, ni izpremenjen niti po členu XIX. temeljnih zakonov iz leta 1867, niti po naredbi z dne 20. aprila 1872. Nasledek tega judikata je bil ta, da se je še istega leta sklenil zakon (z dne 25. majnika 1883, št. 76 drž. zak.), kateri preminja omenjeni § 14. in določa, da se je strankam in njih zastopnikom v svojih govorih posluževati jednega izmed deželnih jezikov.

(Dalje prih.)

Dr. F.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Odločeb bivših oblastev za odkup in uredbo zemljiških bremen ni moči izpodbijati v redni pravdi.

S kupno pogodbo z dne 23. aprila 1825 prodal je Matej S. od svoje polzemlje (Halbhube) rect. št. 1 grajščine Z-ške maselc (Viertelhubtheil) in sicer polovico njiv in travnikov, razun poslopja

in vrta, z vsemi tistimi pravicami, katere je sam imel, Jakobu U. Odprodani svet zapisal se je kot »maselc rect. št. 1 a« v stari zemljiški knjigi ter pri njem vknjižila lastninska pravica za kupca. Ko so se odkupovale pravice posestnikov iz Dolenjevasi nasproti grajščini h-ski, pravice: les sekati, živino pasti in steljo dobivati, tedaj se je izpregledalo zemljišče rect št. 1 a grajščine Z-ške, a v dotični odločbi bivše¹⁾ deželne komisije kranjske za odkup in uredbo zemljiških bremen z dne 13. aprila 1869, števil. 677 navedeno je zgol zemljišče prodajalčevo rect. št. 1 grajščine Z-ške in sicer kot pol zemlje med upravičenimi zemljišči. Upravičenci razdelili so potem odkazani jim ekvivalent med sabo in pri tej nadrobni razdelbi dobil je Janez S., kot sedanji lastnik zemljišča rect. št. 1 grajščine Z-ške, delež, ki gre pol zemlji. Marjeta U., sedanja lastnica zemljišča rect. št. 1 a grajščine Z-ške, pa ni dobila pri nadrobni razdelbi ničesar in zaradi tega zahteva sedaj, naj se toženec obsodi, da mora priznati, da gre njegovemu zemljišču rect. št. 1 grajščine Z-ške pravica do gozdnega ekvivalenta le po meri maselca, a zemljišču rect. št. 1 a grajščine Z-ške tudi po meri maselca in da mora zategadelj prepuščati tožiteljici vkupno vživanje ekvivalenta, katerega je dobil mero, kakeršna gre pol zemlji.

Prvi sodnik ugodil je tožbeni zahtevi iz nastopnih razlogov:

Tožbeni zahtevi ugovarja toženec, da sta njegovo in tožiteljico zemljišče glede odkupa zemljiških bremen še vedno nerazdeljena jednota; njemu je ostalo pol zemlje, a maselc tožiteljicin, na katerem ni hiše, nima nobene pravice do servitutnega ekvivalenta, ker te pravice niso bile odprodane in zemljišče, na katerem ni hiše, nima domačih potreb (Haus-Hof- und Gutsbedarf.). Ta ugovor ni utemeljen. Po kupni pogodbi prodal je Matej S. Jakobu U. od svoje pol zemlje maselc in sicer »z vsemi tistimi pravicami, s kakeršnimi ga je sam poprej užival, oziroma smel uživati«, prodal mu torej tudi razmerno svoje pravice nasproti grajščini h-ski, ki so spojene z lastnino odprodane zemlje. Iz argumentacije toženčeve, češ, da so te pravice ostale popolne in nerazdeljene pri hiši, izvajalo bi se, da preostaje lastniku hiše, če je tudi vso zemljo odprodal, še vedno

¹⁾ Po § 1 zakona z dne 1. februarja 1889, št. 7 dež. zak. za Kranjsko je z dnevom razglašanja tega zakona prenehalo delovanje oblastev za odkup in uredbo zemljiških bremen,

vsa pravica do drvaščine, paše, stelje i. t. d., a lastnik zemlje teh pravic ne bi imel, čeprav vprašanje, je li kako zemljišče imeti za celo zemljo, pol zemlje ali maselc, odločuje le obseg zemlje, ne pa hiša. To je očitno v nasprotju z določilom § 32. ces. patenta z dné 5. julija 1853, št. 130 drž. zak., ki piše, da je zemlja, katera je odstopljena kot servitutni ekvivalent, pritiklina upravičenega zemljišča. Glede na posebno naravo zadevnih pravic, katere naj pospešujejo pravilno in umno gospodarstvo, se toženec tudi ne more sklicevati na določilo § 485. obč. drž. zak., tem manj, ker njemu ta ugovor sploh ne pristojta nasproti tožitelju. Pri nadrobni razdelbi ekvivalenta, od grajščine hške odstopljenega, dobil je torej toženec tolikšen delež, kolikor gre pol zemlji, le zaradi tega, ker se je pomotno smatralo njegovo zemljišče za pol zemlje in prezrlo, da je polovica tega zemljišča odprodana ter da snuje maselc tožiteljičin. Toženec dobil je torej tudi delež, ki gre zemljišču tožiteljice, a zaradi tega mora pripuščati soposest in solastnino glede njemu odmerjenega deleža servitutnega ekvivalenta.

Na apelacijo je višje dež. sodišče v Gr. z razsodbo z dne 20. avgusta 1890, št. 8146 tožbeno zahtevo zavrnilo iz razlogov:

Tožbo imeti je za tožbo iz domnevane lastnine po § 372. obč. drž. zak. Tožiteljica mora torej dokazati, da poseduje toženec zemljišča, glede katerih ona zahteva priznanja solastnine, in da je ona pridobila ter imela pravno posest glede njih. Da toženec zemljišča poseduje, dokazano je po njegovem priznanji. Tega pa tožiteljica ni dokazala, da je imela ona ali njeni predniki kedarkoli posest ali soposest navedenega gozdnega deleža, katerega je grajščina h-ska posestnikom iz Dolenjevasi izročila kot servitutni ekvivalent. Tožiteljica za to posest nima nobenega pravnega naslova, niti zakona, niti pogodbe, niti izreka kake gosposke. Tožiteljica tudi priznava, da se ni posluževala niti ona niti njeni predniki, odkar je bil maselc rect. št. 1 a grajščine Zške odprodan, služnostnih pravic nasproti grajščini hški, in sama ne trdi, da bi kedaj bila uživala ali posestovala Janezu S-u odkazani delež servitutnega ekvivalenta, odkar je bil zamejičen, pač pa priznava, da pri komisiji za odkup in uredbo zemljiških bremen niti ni naznanila niti ni reklamovala služnostnih pravic, ki so baje pristojale njenemu maselcu. Tožiteljica sklicuje se tudi na pomoto, ki bi se bila zgodila pri odkupu in pri nadrobni razdelbi ekvivalenta, ter opira svojo zahtevo na določilo § 1431.

obč. drž. zak. Tega določila pa tukaj ni moči uporabljati, ker bi to bilo opravičeno le tedaj, ako bi se bil toženec obogatil iz imovine tožiteljčine. Če se pa pomisli, da tožiteljica nima pravnega naslova do posesti zemljišč, katera zahteva, in da jih ona dejanski ni nikoli posestovala, onda je očitvidno, da ta zemljišča nikoli niso bila del imovine tožiteljčine, in zatorej se tudi ni mogel toženec ž njimi obogatiti tožiteljici na kvar. Nadalje pa izvira iz pomote po § 1431. obč. drž. zak. pravica le nasproti tistemu, kateremu se je kaka stvar dala ali kaj storilo, dasi ni imel pravice tirjati tega. V le-tem slučaju pa tožiteljica, oziroma njeni predniki tožencu in njegovim prednikom niso ničesar dali ali storili, torej tudi o povračilu danega ni moči govoriti; če pa bi moral toženec dovoliti tožiteljici solastnino in sopesest pri servitutnem ekvivalentu, bilo bi to povračilo. Tožbi manka torej bistvena podstava §-a 372. obč. drž. zak., to namreč, da je posest tožiteljčina močnejša, nego posest toženčeva. Zaradi tega in ker tudi sklicevanje na pomoto, ki bi se bila zgodila, po § 1431. obč. drž. zak. ne more utemeljiti tožbene zahteve, bilo jo je zavrniti.

V reviziji zoper to odločbo naglaša tožiteljica proti argumentaciji višjega sodišča, da ima naslov za solastnino uže v kupni pogodbi sami, s katero je njen prednik prevzel ná-se polovico urbarskega davka. On je s tem postal podložnik grajščine in iz te njegove dolžnosti, da mora plačevati znesek urbarskega davka, ki spada na kupljeni maselc, izvira njegova pravica, da uživa podložnikom pristoječe služnostne pravice do drvaščine, stelje in paše po tisti meri, katera gre maselcu.

Najvišje sodišče je odločbo z dne 16. decembra 1890., št. 13891 revizijo zavrnilo ter potrdilo razsodbo višjega deželnega sodišča.

Razlogi.

Tožiteljica sama ter po predloženih listinah pripoveduje, da se je pri odkupu zemljiških bremen nekedanjega dominija h-skega, ki se je vršil po cesarskem patentu z dne 5. julija 1853, št. 130 drž. zak., v odločbi deželne komisije za odkup in uredbo zemljiških bremen ekvivalent za pravice do drvaščine, stelje in paše izračunil in odkazal Andreju S., kot predniku toženčevemu v posesti zemljišča rect. št. 1 grajščine Z-ške, ne pa tudi predniku tožiteljčinemu v

posesti zemljišča rect. št. 1 a iste grajščine. Ako torej tožiteljica zahteva, naj se razsodi, da pristojna tožencu od servitutnega ekvivalenta, ki je po odločbi deželne komisije za odkup in uredbo zemljiških bremen z dne 13. aprila 1869, št. 677 bil prisojen njegovemu predniku Andreju S. za zemljišče rect. št. 1 grajščine Z-ške kot polzemlji, le polovica, primerna maselcu, druga polovica pa njej kot sedanji lastnici maselca, vpisanega pod rect. št. 1 a grajščine Z-ške, — onda meri ta zahteva v bistvu na to, naj se imenovana odločba prenaredi tožiteljici v prid, a tožencu v kvar. Takšna zahteva pa je procesualno povse nedopustna, kajti po § 38. naved. cesarskega patenta imajo konečne odločbe komisij za odkup in uredbo zemljiških bremen pravno moč jednako kakor sodne odločbe in po določenih zvršitvenega navodila z dne 31. oktobra 1857, št. 218 drž. zak. moči je izpodbijati odločbe teh oblastev le po pravnih stopnjah, propisanih v § 130. navodila. Če je torej mislil kateri prednikov tožiteljinih v posesti njenega zemljišča spraviti v veljavo svoje pravice do služnosti in do odkupnega ekvivalenta za pravice do drvaščine, stelje in paše, katere so mu utegnile pristojati, moral bi bil te pravice oglasiti po navedenih zakonovih določenih ter zoper odločbe dotičnih oblastev za odkup in uredbo zemljiških bremen uporabljati pravne leke, dane v tretjem poglavju zvršitvenega navodila. Ni pa upravičen, in prav tako tudi ne tožiteljica kot njegova pravna naslednica, pozneje izpodbijati pravomočnih odločeb teh oblastev s sodnimi tožbami ter zahtevati premembo teh odločeb v civilni pravdi. Ker je ta odločba materialno-pravnega pomena, ne bi je tožiteljica mogla izpodbijati niti tedaj, ako bi se res, kar ona trdi, snovala iz krivega stvarnega položaja, a tem manj bi mogla to, če bi bila uže imenovana oblastva znabiti odločevala po krivih pravnih nazorih.

---

b) Če biva pri kakem sodišči notar, odvetniki nimajo pravice zahtevati povračila stroškov vožnje k obravnavi, ampak samo stroške nadomestovanja.

Dunajski odvetnik J. je imel sumarno obravnavo pri sodišči. Mariazell na Štajerskem. Pisal je tamošnjemu notarju, če ga hoče nadomestovati. Notar mu ni dal na to nikakega odgovora

K obravnavi je potem prišel odvetnik osebno in med sodnimi stroški zaračunal tudi svojo pot, z Dunaja, katero mu je sodišče tudi prisodilo.

Višje deželno sodišče v Gr. pa je ugodilo pritožbi toženca in izreklo, da po § 24. zak. z dne 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak. ima podlegla stranka poverniti samo potrebne stroške. Vožnja k obravnavi ni bila potrebna in odgovor od notarja bi bil odvetnik lahko urgiral. Ker tega ni storil, ne morejo se mu prisoditi višji stroški, kakor bi bili stroški substitucije.

Najvišje sodišče je z odločbo z dne 14. novembra 1890, št. 12.891 ta izrek o stroških potrdilo.¹⁾

---

¹⁾ Ta slučaj je bil priobčen v »Juristische Rundschau«, kjer se je tudi ostro pero uprlo zoper nazor višjih inštanč.

c) Vzlic izvenredni reviziji smeti je nastopiti dokaz s prisego.

V pravdi tožiteljev A in B proti C zaradi plačila 600 gld. sta I. in II. instanca z enakšnima razsodbama spoznali na dopolnilno prisego tožiteljev. Prošnjo, v kateri sta tožitelja nastopila dokaz z dopolnilno prisego, zavrnila je I. instanca, češ zato, ker je toženka C vložila izvenredno revizijo zoper razsodbi.

Na rekurz tožiteljev je višje dež. sodišče v Gr. z rešilom z dne 12. novembra 1890, št. 10748 prvosodni odlok potrdilo glede na to, da je po dvor. dekretu z dne 26. sept. 1842, št. 642 zb. pr. zak. tedaj, kedar se vloži izvenredna revizijska pritožba, počakati s prevzemanjem ustanovljene glavne prisege, da pa strankam ostane na izvoljo nastopiti prisego v zakonovem roku potem, ko je odločena napominana pritožba. Izreklo je tudi, da morata rekurenta sama trpeti stroške svoje brezuspešne pritožbe.

Na izvenredni revizijski rekurz je najvišje sodišče z odločbo z dne 23. decembra 1890, št. 14713 prvosodni odlok in višjesodno rešilo razveljavilo ter I. instanci zaukazalo, da naj s prošnjo tožiteljev, odnosno z nastopom zadevnega dokaza ravna ne oziraje se na zavrnitveni razlog svojega prvega odloka, izreklo pa tudi, da morata tožitelja sama trpeti stroške svojega apelacijskega in revizijskega rekurza. Razlogi: Po smislu dv. dekreta z dne 15. febr. 1833, št. 2593 zb. pr. zak. revizija proti soglasnim razsodbama ne zadržuje eksekucije. Ako razsodbi spoznata na prisego,

tedaj pa je po smislu dv. dekreta z dne 26. sept. 1842, št. 642 zb. pr. zak. zgol s prevzemanjem prisege počakati, dokler ni rešena izvenredna revizija. Rekurenta sta zategadelj kar bila upravičena, da sta smela, ko jima je bila vročena višjesodna razsodba, nastopiti dopuščeno dopolnilno prisego. Tako se za take prilike, kakeršna je le-ta, če se zavrne izvenredna revizija, določi novi rok nastopu prisege samo eventualno t. j., ako se namreč prisega ni še bila nastopila, in le odobravati je, ako se, kakor po navadi, takšne prošnje ne rešijo, predno ne dospe odločba od najvišjega sodišča. Gledé povračila stroškov pa je pomisliti, da nasprotna stranka ni dala povoda k rekurzoma.

d) Odločevati prepire o posesti glede javnega blaga pristojna sodiščem.

Tožitelj A je proti tožencu B v pravdi zaradi motene posesti zahteval, naj sodišče spozna, da je tožitelj zadnji mirni posestnik pravice, postavljati svoje vozove na javno ulico X ter posipati to ulico, da ga je pa toženec motil v tej posesti, ker je vozove v stran pahnil in posip razgrabil. Toženec je med drugim ugovarjal formalno tudi to, da sodišča niso pristojna za razsojo tega spora, ker gre za javno ulico, ki je tudi v javni knjigi zapisana na ime mestne občine, ter za razmere, za katere je merodaven cestno-policijski red.

Okrajno sodišče v Kr. se na ta ugovor ni oziralo in je tudi meritorno odločilo po tožbeni zahtevi.

Višje dež. sodišče v Gr. pa je z odločbo z dne 4. junija 1890, št. 4901 ustavilo postopanje v tej pravni stvari zaradi nepristojnosti sodišč gléde na to, da gre tu za javni prostor.

Najvišje sodišče pa je z odločbo z dne 3. septembra 1890, št. 9873 ugodilo tožiteljevemu revizijskemu rekurzu, razveljavilo odločbo viš. dež. sodišča ter zaukazalo mu meritalno rešiti rekurz toženčev zoper prvosodni odlok. Razlogi: Pridobitev posesti na stvareh, katere so javno blago po §§ 287. in 288. obč. drž. zak. in zatorej služijo v občo rabo, ni povse izključena, nego samo toliko, kolikor bi se ta pridobitev ne dala strinjati z namenom, za kateri je določeno javno blago. Tu trdi tožitelj, da je on na prepirnem delu ceste postavljaj svoje trgovske in gospodarske vozove

ter posipal ga, in da je to upotrebljevanje bilo mestni občini znano, ne da bi se mu bila upirala. In tudi toženec se poganja za enakšno uporabljanje tega prostora. Zategadelj gre tu za uprašanje, je li tožitelj imel glede na toženca posest, po zakonu dopustno, in ali mu jo je toženec motil s svojim ravnanjem. Odločiti to vprašanje spada v privatno pravo in storiti morejo to le sodišča.

Kazensko pravo.

Zanimivejše razsodbe v obrano zakona (§§ 33. in 292. kaz. pr. r.)

XIII.

(K §§ 183. in 461. kaz. zak. Prisvojitvev zaupanih nadomestnih stvarij.)

Alberta L., čevljarja v D., je okrajno sodišče v F. spoznalo krivim prestopka zoper varnost lastnine po §-u 461. kaz. zak. in obsodilo ga v kazen s tridnevnim, poostrenim zaporom, ter po § 389. kaz. pr. r. v povračilo troškov kaz. postopanja.

Zoper to razsodbo je c. kr. generalna prokuratura vložila ničnostno pritožbo v obrano zakona in c. kr. najvišje in kassacijsko sodišče jej je ugodilo z odločbo z dné 23. oktobra 1890, št. 8506, izreklo je, da je razsodba okr. sodišča kršila zakon, ter povse oprostilo Alberta L. pripisanega mu prestopka.

Razlogi:

Iz predloženih aktov je razvidno, da je čevljar Albert L. v D. svojima delavskima pomočnikoma Ivanu F. in Ivanu R., ko jima je meseca decembra 1889 mezdo izplačeval, odtrgal zneska 1 gld. 35 kr. in 1 gld. 62 kr. kot donesek, kateri morajo pomočniki plačati za leto 1889 v okrajno bolniško blagajnico (prim. § 121 zak. z dné 15. marcija 1883, št. 39 drž. zak.), in uveril ju je, da bode ta zneska tudi res plačal v blagajnico. Albert L. je storil svojo dolžnost še le dné 28. februarija 1890, ko je okr. glavarstvo v F. uže zvedelo bilo dné 25. februarija, kako je s to stvarjo, in sicer sta to povedala pomočnika, ki sta bila za plačilo tirjana. Na ovadbo imenovanega okrajnega glavarstva se je Albert L. pred okrajnim sodiščem v F. zagovarjal s tem, da mu ni bilo znano, da je treba takoj plačati te doneske, za katerih iztirjanje on dober stoji po obrtnem redu. Okrajno sodišče ga je pa obsodilo z razsodbo dné

31. marcija 1890 zaradi prestopka nezvestobe po § 461. kaz. zak. in kaznilo ga s tridnevnim poostrenim zaporom. Albert L. ni izrecno prijavil pravnega leka, a koj, ko je bila razglašena rabsodba, poprosil je prepisa njenega, kateri mu je bil vročen dné 7. majnika 1890 in na to je on 14. majnika 1890 vložil izvod vzklica. Ta izvod pa je okrožno in vzklicno sodišče v T. s sklepom z dné 23. majnika 1890 zavrnilo, češ, da je prekasen, ker ni kil vzklic v zakonitem roku prijavljen. Rabsodba je torej zadobila pravno moč in L. je bil, ko se mu je tudi zavrnila prošnja z dné 25. junija 1890 za odložitev kazni, pozvan, da mora takoj nastopiti kazen; ali jo je tudi prestal, to ni razvidno iz aktov. Izpodbijati sklep vzklicnega sodišča, v to zakon ne podaje pomoči. Toda rabsodba okrajnega sodišča je brez dvojbeno ničevna, (§ 281. šte. 9 a 468, št. 3 kaz. pr. r.). Vprašanje bi bilo, ali se škoda ni povrnila, predno se je sodno zvedela; a tega vprašanja ni pretresati, ker nedostaje potrebnih podatkov. Tudi naj se ne vpraša, je li smatrati okrajno glavarstvo kot gosposko po § 187. kaz. zak., kajti glavarstvo posluje po § 127. zak. z dné 25. marcija 1883, str. 39 dež. zak. zgol kot nadzorno oblastvo zadružne bolniške blagajnice. Tudi je pritrđiti nazoru, da niti zaveza iz mandatnega razmerja (§ 1009, 1012 obč. drž. zak.), niti dobrostojstvo, katero je s § 121. zakona z dné 15. marcija 1883 drž. zak. 39 imetelju obrta naloženo za prejemanje in oddajanje pomočniških doneskov in za možnost iztirjavati te doneske upravnim pôtem, da torej niti to, niti ono ne izključuje uporabnosti kazenske sankcije po § 183. in 461. kaz. zak. Toda jasno je, da so se tu zaupale stvari, katere v pravnem prometu veljajo za nadomestne, da to, če se takšne stvari iz rok izpusté (porabijo), pa se ob jednom lahko nadomesté s komadi jednake vrednosti, ne more storiti človeka kazni vrednega. To stališče, katero je bilo nujno uvaževati uže zaradi malenkosti zneskov, o katerih je govor, popolnem prezira izpodbijana rabsodba. Ta rabsodba ne izkazuje, da bi obtoženec ne bil v moči, dati takoj to povračilo, nego dovolj jej je to, da si je zaupane zneske prisvojil, in ne pomisli, da to, če se lahko takoj povrnejo takšni nadomestni predmeti, izključuje pravu protivno prisvojitev, in da gledé obrtnika, kateri, kakor obtoženec, daje dela najmanj dvema pomočnikoma gotovo ne gré dvojiti, da kaj takega lahko takoj povrne. Rabsodba se torej snuje iz pravopomotnega nazora o pojmu kaznive nezvestobe. Bilo

je torej ničnostni pritožbi c. kr. generalne prokuratorure ugoditi ter razveljaviti rzsodbo okr. sodišča.

Iz upravne prakse.

a) Kedaj je smeti zvrševati virilni glas po občinskem redu za Kranjsko?

Upravno sodišče je z odločbo z dne 23. oktobra 1889, št. 3421 izreklo:

Po § u 17. obč. r. z dne 17. febr. 1866, dež. zak. št. 2 imajo tisti, za volitev upravičeni občanje, kateri plačujejo od svojega zemljišča v občini najmanj 100 gld. ali od svojega obrta ali posla v občini najmanj 200 gld. sedanjih direktnih davkov brez priklada, ako smejo po §-u 11. obč. vol. r. biti voljeni, pravico, da tudi nevoljeni ustopijo v občinski odbor kot člani njegovi; kedar pa volitev pozove v odbor, onda se morajo po § 18. l. c. te volitve odpovedati, ako hočejo zvrševati virilni glas, pristojeci jim po zakonu, nadalje izgubi po § 26. l. c. svoj urad, ako se kaj takega zgodi ali zve, kar bi jim izprva ne dopuščalo, da so ustopili po § 17. v odbor.

Iz teh zakonovih določil in zlasti iz ustanovila v § 26. obč. r. izhaja brezdvjbeno, da mora to, česar treba po zakonu v zvrševanje virilnega glasú — to je predpisani letni davek brez priklada — dano biti za časa, ko se zahteva ustop v občinski odbor po § 17. obč. r.

Pritožbi je priloženo potrdilo c. kr. davčnega urada, iz katerega res izhaja, da je pritožitelj l. 1886. tu plačal 228 gld. 68 kr. pridobnine ter dohodnine z izvenrednim prikladom vred, ali to niti ne izkazuje golega dolga na pridobnini in dohodnini brez priklada za l. 1886, niti gre tu za zvrševanje virilnega glasú l. 1886. Pač pa je pritožitelj zahteval šele junija 1887, da bi ustopil v novovoljeni odbor, in ker je izkazano, da znaša predpisani mu letni idolg na pridobnini in dohodnini, s prištetim državnim prikladom vred, za l. 1887. le 197 gld. 30 kr. in za l. 1888. le 154 gld. 62 kr., ker torej ta dolg ne izpolni mere 200 gld., določene po zakonu za zvrševanje virilnega glasú, zategadelj je bilo po pravu, da se mu je branilo ustopiti v občinski odbor, zlasti ker zakon ne dopušča seštevati drugih davčnih vrst, razun imenovanih v § 17. obč. r.

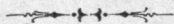
b) Kedar postane pristojbino dolžan pristojbine prosti dopis, ki se sodno rabi? Kaj znači sodna upotreba?

Upravno sodišče je s kasacijsko odločbo z dne 26. okt. 1889, št. 3433 spoznalo:

Pritožitelj, kot zastopnik firme A, je v pravdi te firme zoper toženko B, trgovino s sodi, zaradi plačila 60 gl. odškodnine, replicando vložil pri sodišči dve zaključni pismi, dokazujoč proti toženki po čl. 353 trg. zak., da je cena petrolejskim sodom za časa, ko sta izdani zaključni pismi, znašala po 2 gl. 20 kr., ozir. 2 gl. 23 kr.

To je temelj odločbi, zoper katero gre pritožba. Vprašanje je torej, ali se je s tem, da je pritožitelj predložil pri sodišči obe zaključni pismi, res zgodila, kakor mislijo finančna oblastva, tista sodna upotreba, iz katere izhaja po § 9. zak. z dne 29. febr. 1864, drž. zak. št. 20 pristojbinska dolžnost za ta pogojno oproščena trgovska dopisa.

Upravnemu sodišču se je videlo, da mora zanikati to vprašanje. Po §-u 9. zak. z dne 29. febr. 1864 je od pogojno oproščenih dopisov plačati pristojbino, določeno za dotično pravno opravilo, tedaj, kedar jih kedo sodno upotrebi ali kako drugače, samo ne uradno po tar. st. 44, 9 r. 102 *d. e.* »Sodna upotreba« pa ne more značiti sleharne rabe pri sodišči, kajti obče pravilo, kaj da si je po pristojb. zakonih misliti z »uradno upotrebom«, katera obsega tudi sodno rabo, nahaja se v točki 3 uvodnih pripomenj k tarifu prist. zak. z dne 9. febr. 1850, a ta določa izrecno, da ta izraz znači zgol upotrebo listine ali pisma pri uradu itd. v tist namen, zaradi katerega je izdana. V tem slučaju pa ni dvojbe, da sta grajani zaključni pismi izdani v ta namen (in tega ne prereka niti finančna uprava), da dokazeta postanek obeh konkretnih pravnih opravil med kontrahentoma, ne pa, da bi dokazovali, katera cena se je v gotovem časi in na gotovem kraji plačala za določeno blago. Po smislu točke 3 uvodnih pripomenj k tarifu prist. zakona ni smeti, kedar gre za razsojo sodne upotrebe, prezirati namena, zaradi katerega je bila spisana pogojno oproščena listina, in ker je nadalje tu namen, s katerim se je listina v pravdi rabila, dokazano drugačen, negoli namen zaradi katerega se je listina izdala, zategadelj upravno sodišče ni moglo vzdržati izpodbijane odločbe, katera je iz te sodne upotrebe snovala pristojbinsko dolžnost.

IV. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

Dne 31. januarija t. l. bilo je zborovanje redne glavne skupščine »Pravnikove« po dnevnem redu, naznanjenem v zadnji številki našega lista. Zbralo se je v ta namen 26 Ljubljanskih in vnanjih društvnikov zvečer ob 7. uri v hotelu »pri Slonu« (I. nadstr.) in zborovanje je bilo naslednje.

I. Društveni načelnik g. dr. P a p e ž pozdravi navzočne člane ter nadaljuje o zgodbah društva v prošlem letu, katere značijo lep napredek po poti do društvenih smotrov, kakor bode razvidno iz podrobnih poročil odborovih; odstopajoči odbor, kakor tudi društvo sme se zadovoljno ozirati na dosedanje delovanje »Pravnikovo« in zaupati bodočnosti, da nas dovede še do popoljših uspehov. (Soglasno odobravanje.)

II. Odbornik g. dr. F e r j a n č i č poroča v imenu odbora o slov. pravni akademiji ter našteje razloge, ki so napotili odbor, da nasvetuje, naj skupščina izreče naslednje:

1. Društvo »Pravnik« v Ljubljani spoznava za potrebno, da se ustanovi v Ljubljani pravna akademija s slovenskim učnim jezikom;

2. v prosep tega namena izročiti je peticijo državnemu zboru in nalaga se društvenem odboru, da jo sestavi in odpošlje.

Skupščina temu nasvetu pritrди soglasno.

III. Letno poročilo odborovo:

a) Tajnik g. dr. M a j a r o n poda nastopno poročilo:

Slavna glavna skupščina!

V lanski redni skupščini dne 25. januarija izvoljeni odbor konstituiral se je v seji dne 3. februarija. Za načelnikovega namestnika je bil odbran g. svetnik V e n c a j z, za tajnika in knjižničarja g. dr. M a j a r o n, za blagajnika g. notar G o g o l a. V odsek za društveni list so bili izvoljeni gg. svetnik V e n c a j z, drž. pravd. namestnik dr. K a v č i č in pristav L e v e c; odgovorno uredništvo »Slov. Pravnika« pa se je izročilo g. dru. M a j a r o n u.

Delovanje tega, danes odstopajočega odbora dá se tudi za prošlo leto označiti s štirimi glavnimi potezami, to so: urejevanje društvenega lista »Slov. Pravnika«, sklicevanje društvenih shodov, izdajanje zakonov v slovenskem jeziku in pripravljanje nemško-slovenske pravne terminologije.

O „Slov. Pravniku“ bode jeden izmed častitih tovarišev-odbornikov podrobneje izpregovoril. Jaz le naglašam, da je ta, Slovincem neizogibno potrební strokovni list letos nastopil svoje sedmo leto, katerega bi gotovo ne bil učakal, ako ne bi bil presajen na tla našega društva. Kakor oče zaradi svojega otroka, živeti mora naše društvo uže zaradi „Slov. Pravnika“ in le-temu se ni treba bati za svoj obstanek, ker ga bodo vedno skrbno gojili pod društveno zastavo zbrani slovenski pravniki.

Društvenih shodov sklical je odbor v prošlem društvenem letu četrto. V prvem dne 22. februarija l. l. bilo je predavanje člana g. dra. Žitka „o razžaljenji časti po novem načrtu kaz. zakonika“; v drugem dne 2. aprila l. l. bil je razgovor o 4. in 5. pravnem vprašanji, zastavljenem v 3. števil. „Slov. Pravnika“; v tretjem dne 10. decembra l. l. je odbornik gosp. dr. Kavčič govoril o slov. pravni akademiji; a četrti društveni shod bil je osnovan kot društveni izlet v Zatičino dne 15. junija 1890. Udeležniki jednega kakor drugega teh shodov se gotovo radi spominjajo tovariške družbe, v kateri se je vselej krepil stanovski čut, v kateri so se ob jednem menjavale dobre misli o društvenem delu. Odbor se je zahvalno oziral na vsak društveni shod, ker je od njega dobival primerne nasvete, a tudi zagotovila, da njegovi ukrepi lahko pričakujejo moralne in dejanske podpore častitih društvenikov. Društvenikom in odboru ostane zlasti nepozaben društveni shod v Zatičini, na katerem smo se sešli s svojimi Dolensjkimi tovariši; tu se je pokazalo toliko soglasja in toliko vnetosti za društveno stvar, da je ta dan po vsej pravici zapisan kot praznik v društveno kroniko. Društveni shodi so se dosedaj pokazali, da so tisto, kar pospešuje cirkulacijo društvene zavesti, in bodočega odbora skrb bode moralo biti, da se ti shodi še bolj gojijo, nego li do sedaj.

Izdavanje zakonov v slovenskem jeziku, s katerim je društvo koj prvo leto pričelo, napredovalo je v prošlem letu. Junija meseca izšel je II. zvezek društvene zbirke s kazenskopravdnim redom ter zraven spadajočimi propisi. Kakor I. zvezek priredil je tudi drugi zvezek naš veleza-sluzni član in odbornik g. dr. Kavčič z nekoliko pomočjo člana g. dra. Volčiča. Tudi ta zvezek, ličen po vnanjem in dovršen po notranjem, pozdravil je vsak slovenski pravnik z veliko radostjo. Slovenski narod je hvaležen društvu „Pravniku“ in založiteljici „Narodni Tiskarni“, da se mu je na ta način pomnožila priročna zbirka zakonov na čisti slovenščini, mi pa, „Pravnikovci“, dajmo za to hvalo v prvi vrsti g. dru. Kavčiču, ki je, neumorno delujoč, v poldrugem letu priredil nam oba zvezka. Tretjega zvezka dosedaj še ni na svitlo, četudi ima odbor uže delj časa v rokah skrbno izdelan prevod meničnega zakona z zraven spadajočimi propisi in odločbami najvišjega sodišča vred, in četudi je blizu dogotovljen tudi trgovski zakonik, prav tako opremljen z judikati. To dvoje izišlo naj bi v III. zvezku zbirke. Skoraj pripravljeno pa bode tudi gradivo za IV. in V. zvezek, ker po odborovem naročilu prirejajo za izdajo trije častiti društveniki prevode zakonov o izvenprepirnem postopanju, o zemljiški knjigi ter o notarskem redu. Vender pa odbor z vsem tem ni silil v tiskarno,

to pa zagadelj ne, ker se je boril z mislijo, ali ne bi kazalo z izdavanjem zbirke toliko časa prenehati, da se izda nameravani nemško-slovenski terminologijski slovar za našo stroko. Bati se je namreč, da bi lahko nastale nevarne divergencije med pravniki izrazi, ki bi jih imela ta zbirka, katera je določena za večletno rabo, potem pa med izrazi, kateri bi se vsprejeli v terminologijski slovar, ki bode moral biti vsakomur za bodočnost merodaven. Načelo pa mora biti in ostati, da se pravniški jezik povse ujema z jezikom zakonov in ukazov, v našem slučaju torej terminologijski slovar z zbirko slovenskih zakonov. Ako bi bilo pričakovati — in tega se lahko nadejamo — da kmalu izide terminologijski slovar, potem bi vsekakor kazalo, da izdavanje zbirke nekoliko časa prestane, da se slovenski prevodi potem priredé na podlogi ustanovljene terminologije. To je bilo tisto, kar je sedanjemu odboru delalo pomisleke, da ni pohitel s tretjim zvezkom zbirke, akotudi je na drugi strani vedno skrbel, da je za vsak slučaj pripravljeno gradivo za nadaljevanje. Znabiti bode današnja častita skupščina izrekla kako vodilo bodočemu odboru in jaz le še z veseljem konstatujem, da založiteljica rada prevzame nadaljnje rokopise, ker se dosedanja zvezka zbirke prav dobro razpečavata.

Prehajam sedaj, častiti gospodje, k poglobitnemu trudu, in veseli me reči, k najlepšemu uspehu našega društva v prošlem letu, to je k pripravam za našo pravno terminologijo. Uže osnovatelji našega društva so izražali opravičeno mnenje, da bode jedna poglobitnih nalog „Pravnikovih“ : ustvariti Slovincem uradni in pravniški slovenski jezik, to je sedanji naš jezik očistiti in popolniti za pravniško rabo. Koj prvo leto je res tudi društveni odbor izdal po „Slov. Pravniku“ oklic, naj bi se oglasili tisti, ki bi hoteli izpisavati iz slovenskih državnih in deželnih zakonikov pravniške besede ter rekla. Ali ta oklic ni imel dokaj uspeha, kakor sem poročal slavni redni skupščini pred letom dnij. V letošnjem društvenem letu je na društvenem shodu dne 22. februarja prišla ta stvar znova v razgovor. Tedaj so vsi navzočni člani izjavili se, da radi posveté svoj trud pripravam za terminologijo, samo naj odbor vsakemu odkaže njegovo delo ter ob jednem izda navodilo, kaj in kakó je izpisavati iz zakonikov, ker hkrati se je soglasno pripoznalo, da je v tej stvari treba historično postopati in najprvo znati, kakšno terminologijsko gradivo uže ima slovenski jezik. Društveni odbor je bil uverjen, da takó, kakor društveni shod, mislijo tudi drugi društveni člani in poznavajoč njih dobro voljo, razdelil je res junija meseca izpisavanje slovenskih zakonikov med več nego 60 pravnikov, hkrati pa tudi vsakemu izmed njih doposlal potrebno navodilo, katero je priobčeno bilo v 7. številki „Slov. Pravnika“. Le nezatno število povablencev je odreklo svojo pomoč pri tem delu iz tehtnih razlogov, a tudi zanje je bilo lahko takoj zopet dobiti namestnikov. Odbor je dobival pisma, iz katerih se je uveril, da te priprave vse odobruje in vse zanje tudi z veseljem deluje. Kmalu potem so tudi začeli prihajati izpiski in danes lahko poročamo, da je uže več nego tretjina vsega razdeljenega dela opravljena ter v rokah odborovih. Rôk, kateri je bil izprva določen

za dovršenje izpisavanja, bilo je treba podaljšati do srede prihodnjega meseca in sicer glede na to, da so nekaterim častitim sotrudnikom bili dodeljeni jako obsežni zakoniki, katerim ni zadoščevala določena kratka doba. Soditi pa po vsem, imelo bode naše društvo kmalu pred sabo vélik zaklad pravniških besed, od katerih se bode gradil naš pravniški slovár. Bodočega odbora skrb bode, da napreduje društvo po tej pričeti poti, katero je sedanji odbor nekoliko tudi uže nadalje začrtal. Pridobljeno gradivo bilo bi namreč prebrati in utis se bode dobil, kaj in koliko je treba še popolniti iz neizpisanih manjših del. Konečno bila bi naloga komisije, sestavljene od pravnikov in jezikoslovcev, da odbere in ustanovi pravniško ter jezikovno najboljše za terminologijo, ki bode vsekakor morala imeti lice nemško-slovenskega slovarja. Omenjati mi je pa še dveh važnih dogodkov v tem pogledu, katera bodeta započeti stvari gotovo v velik prid. Deželni predsednik kranjski g. baron Winkler, kateri je pred kratkim pristopil našemu društvu kot član, pokazal je veliko zanimanje za naše terminologijske priprave. Odbor je temu zanimanju ustregel tako, da je po društvenem načelniku in tajniku dal g. baronu Winklerju razložiti načrt našega početja ter prositi ga podpore, katere je v stanu dati obilno mero. Deželni predsednik je odobral pot, po kateri dosegamo ta smoter ter obljubil, da bode rade volje trudil se sam okolo redakcije gradiva, a še poprej bode ukrenil, da bodo nekatere moči zlasti preskrbele terminologijske izraze za politične stroke. Kakor je to smatrati za dobro znamenje, tako je tudi veselo iznenadilo vsakega prijatelja te stvari to, da je visoki kranjski deželni zbor v svoji seji dne 14. novembra l. l. dovolil našemu društvu 500 gld. podpore za nameravano terminologijo, ker s tem denarjem, ki se izplača z dotiskanjem slovarja, olajšana je zdatno gmotna stran tega našega podjetja. Odbor si je svest, da je takó vsa ta važna stvar v kratkem dospela na pravi pot in pod ugodne auspicije, a smatra se zato tudi dolžnega, da na tej skupščini izreka vsem raznim sotrudnikom pri tej stvari javno zahvalo.

Iz tega razvidite, častita gospoda, da prošlo društveno leto ni bilo nerodovitno. Razvijalo se je nadalje vse tisto, kar smo spoznali za dobro, da se je pričelo. Ideja naša dobila je več življenja in nastopa bolj vidno. S tem se opravičuje, obrača pozornost ná-se in naše društvo zasluđuje več uvažanja. Zaradi tega je prav, da je društvo „Pravnik“ oglasilo se za slovensko pravno akademijo v Ljubljani na svojem shodu dne 10. dec. l. l. Naročilo, katero je ta shod dal odboru, se je izpolnilo in odbor je stopil danes pred slavno skupščino s svojimi nasveti, katere ste tudi soglasno odobrili.

To sliko odborovega in hkrati društvenega delovanja sem si usodil podati Vam, častita gospoda! Omenjati mi je le še, da je društvo „Pravnik“ občevalo tudi prošlo leto z društvu svoje vrste in s tem skrbelo za ime slovenskih pravnikov kot združene celote; gojilo pa je tudi zveze s knjigotržnicami in od tod imela je društvena knjižnica svoj dobiček,

Po notranjem, po delih okrepcano nastopa torej naše društvo svoje tretje leto. Želeti bi bilo, častita gospoda, da nastopa močnejše tudi po večjem številu svojih družtvenikov! V prošlem letu doraslo mu je samó troje novih članov in zatagadelj, ker doseđanje število družtvenikov ni primerno niti obilici slovenskih pravnikov niti važnosti družtvenih nalog, sklepam svoje denašnje poročilo v imenu odstopajočega odbora z iskreno željo: častiti gospodje tovariši smatrajo naj si za svojo stanovsko dolžnost, da širijo neprenehoma zanimanje za društvo „Pravnik“, da mu pomnožijo trdni krog zvestih prijateljev, vztrajnih sotrudnikov okolo njegovega velevrednega dela. Pomozi nam v to vsem: Bog in naša pravda!

Skupščina vzame to poročilo odobrujoč in brez razgovora na znanje.

b) Knjižničar g. dr. Majaron poroča o stanji družtvene knjižnice:

Lani je obsegala knjižnica 68 zvezkov, do konca tega družtvenega leta priraslo jih jej je 25, tako da sedaj šteje 93 zvezkov v posebni shrambi. Tudi prošlo leto odbor ni hotel zalagati denarja v knjižnico, ker se ni znalo, bode li ostalo kaj dohodkov nad proračunjene nove, izdatke pri listu in pa nad potrebščine za priprave k terminologiji. Pomnožila se je torej knjižnica zgol po knjigah in publikacijah, katere smo dobivali v zameno za družtveni list, in pa po tiskovinah, katere so uredništvu dohajale, da jih omeni in oceni Reči pa se mora, da družtveniki čedalje bolj povprašujejo po knjižnici in tej želji bode pač moči vsaj nekoliko ustreči s tem, da se kupujejo najvažnejše novine v pravniški literaturi ter izposojujejo družtvenikom.

Odobreno.

c) Blagajnika g. Gogole poročilo slove:

Slavna glavna skupščina!

V naslednjem predložim račun o dohodkih in izdatkih društva „Pravnika“ v Ljubljani v preteklem letu 1890.

I. Dohodki:

1. Društvenina in naročnina za društveno glasilo „Slovenski Pravnik“	1364 gld. 80 kr.
2. Plačani zaostanki iz leta 1889.	58 „ 50 „
3. Izplačane obresti od denarja v hranilnici naloženega pro 1890	29 „ 34 „
Skupaj	1452 gld. 64 kr.

II. Izdatki:

1. Naročnina na „Jur. Blätter“ s poštnino vred	5 gld. 05 kr.
2. Preveč plačana naročnina se vrne s poštnino vred	10 „ 10 „
3. Stroški dopisovanja o društvenih rečeh	12 „ 23 „
4. Nepokriti stroški izleta v Zatičino	8 „ — „
5. Pismonoši za novo leto	1 „ — „
6. Pobiralcu naročnine in članarine za l. 1889. in 1890.	5 „ — „
7. Uredniku in sotrudnikom „Sl. Pravnika“ nagrada	659 „ 11 „
8. Tiskanje, vezanje in odprava „Slov. Pravnika“	659 „ 07 „

Skupaj . . . . . 1359 gld. 56 kr.

Ako se od dohodkov, znašajočih	1452 gld. 64 kr.
odštejejo ti izdatki pr.	1359 „ 56 „
ostane v blagajnici gotovine	93 gld. 08 kr.
K tej došteti je zaostanke iz leta 1890. pr.	145 „ — „
in znaša torej skupni prebitek za l. 1890.	238 „ 08 „

III. Društvena imovina:

1. Ostala gotovina iz l. 1889. pr.	278 gld. 36 kr.
in obresti od nje pro 1889 pr.	4 „ 81 „
potem ostala gotovina iz leta 1890 pr.	93 „ 08 „

Skupaj pr. . . . . 376 gld. 25 kr.

naložena v mestni hranilnici Ljubljanski na knjižico št. 2888;

2. Zaostanki iz leta 1889. pr.	43 gld. 50 kr.
in iz leta 1890. pr.	145 „ — „

skupaj . . . . . 188 „ 50 „

Vse skupaj . . . . . 564 gld. 75 kr.

3. Knjige in časopisi v društveni knjižnici.

Konečno prosim: Slavna glavna skupščina blagovoli ta račun vzeti na znanje.

d) Odbornik g. dr. Kavčič izpregovoril je v imenu odseka za društveni list tako-le:

Slavna glavna skupščina!

Namen našemu društvu je gojiti pravne in državne znanosti in izmed raznih sredstev, katerih se društvo v to svrhu poslužuje, je pač najvažnejše izdajanje strokovnega lista; kakor ste posneli iz poročila blagajnikovega, provzročuje list društvu tudi največji del troškov, kar je naravno. Nekako nadzorovanje društvenega lista izročeno je posebnemu odborovemu odseku in v imenu tega odseka poročam sedaj na kratko slavni glavni

skupščini. Kot takemu mi ne pristojajo izrekat i sodbe o listu samem in njega vrednosti; ta sodba pristojaja javnosti in slavni skupščini. Označiti in opravičiti pa hočem v glavnih točkah nazore, katerih se je list držal.

V svojem prvem delu je „Sl. Pravnik“ prinašal izvirne razprave; pogled v list kaže, da so bile te razprave kolikor moči raznovrstne vsebine: poleg razprav, segajočih v civilno- in kazenskopravne materije, vrstili so se tudi spisi, zadevajoči upravna, davčna in gospodarstvena vprašanja. Celo o zadružništvu (socijalizmu) prinesel je list razpravo, ki zasluži največjo pozornost, ker nam izborni pisatelj v njej osvitljuje to vprašanje s prav zanimivega in izvirnega stališča. Nadaljevali so se potem uže lani pohvaljeni in res hvalevredni spisi iz sodno-zdravniške prakse. Tudi sedaj najbolj pereče vprašanje o slov. pravni terminologiji se je razpravljalo in objavilo znamenito Bogišičevo navodilo o tvarjanji pravnih terminov. V list so se vsprejemala tudi predavanja na društvenih shodih; mislil bi lahko kdo, da bi teh predavanj ne bilo treba objavljati v listu, ker smo jih uže slišali na društvenih shodih. Res je, da ta predavanja za one, ki so bili na dotičnih shodih, niso nova in znabiti tudi ne več zanimiva; a pomisliti je, da se večina društvenikov ne more udeleževati teh shodov in da je zanje stvar čisto nova; zategadelj so se ta marsikaj zanimiva predavanja v listu objavljala in se bodo tudi v prihodnje, ako ne bode odpora proti temu. Nov način, vzpodbujati na delo, poskusil se je s stavljanjem „pravnih vprašanj“ in res se je takó provzročilo nekaj živahnih razprav; škoda, da je stvar potem zaspala in da na 6. vprašanje nimamo še sedaj nobenega odgovora.

V drugem delu prinašal je list iz pravosodne prakse razne zanimive razsodbe in odločbe, zadevajoče civilno in kazensko pravo, in trudil se je tudi objaviti, kar je mogel dobiti zanimivega iz upravne prakse. Vestno je objavljaj list tudi književna poročila s kratkimi ocenami in med drobnimi vestmi bila je stalna rubrika, ki je prinašala društvenikom vesti in novice iz „kronike“ našega društva.

Takó je bil urejen društveni list. Delo z listom ni lahko in zaslužnemu uredniku njegovemu gre vse priznanje za trud in lepe uspehe. Še lepši uspehi pa se bodo dosegli, ako bode prihajalo listu več duševne podpore, ako se bode oglasilo več sodelovalcev. Preverjen sem, da počiva in se skriva marsikatera pravniška moč, ki se v svoji skromnosti nekako boji na dan. Tej bojazni je treba dati slovo in pogumno stopiti v krog onih, ki so do sedaj se trudili za naš list. Kdor misli, da je listu na izbiro spisov in razprav, moti se in urednik listov bi se mu lahko bridko pritožil v tem pogledu. Da bode torej društveni list še boljše uspeval, da bode mogel vstrezati na vse strani, izražam v odsekovem imenu toplo željo in ob jednom prošnjo, da naj se izvoli tudi vsestransko dati listu obilne duševne podpore! (Dobro!)

IV. V imenu preglednikov računa poroča g. dr. Munda, da se zlagajo vsi blagajniški zapisi kar najlepše, pohvali trudoljubivost

in točnost blagajnikovo ter predlaga, da se tako njemu, kakor odboru podeli absolutorij. — Sprejeto.

V. K volitvi novega odbora ogласi se član g. dr. Tavčar, naglašá dosedanje delovanje g. dra. Papeža kot društvenega načelnika ter poziva skupščino, naj z aklamácijo tudi za tretje leto izvoli g. dra. Fr. Papeža načelnikom »Pravnika«. Skupščina temu takoj pritrdi in g. dr. Papež izreče, da sprejme zopetno izvoljenje.

Nadalje nasvetuje član g. dr. Krisper, naj se sploh tudi dosedanjim odbornikom ter preglednikom računov izreče priznanje s tem, da jih skupščina izvoli »en bloc« tudi za bodoče društveno leto. Ta nasvet se odobri in izvoljeni so:

a) kot vnanji odborniki gg.: dr. Janko Babnik, c. kr. sod. pristav v Logatci, dr. Jurij Hrašovec, odvetnik v Celji in Bogdan Ternovec, c. kr. dež. sod. svétnik v Trstu;

b) kot Ljubljanski odborniki gg.: dr. Andrej Ferjančič, c. kr. drž. pravd. namestnik, Ivan Gogola, c. kr. notar, dr. Jak. Kavčič, c. kr. drž. pravd. namestnik, Anton Levec, c. kr. dež. sod. pristav, dr. Danilo Majaron, odvet. kandidat, Karol Pleško, c. kr. dež. sod. svétnik in Janko Vencajz, c. kr. dež. sod. svétnik.

c) kot preglednika računov gg.: dr. Jarnej Zupanc, c. kr. notar in predsednik notarske zbornice in dr. Fr. Munda, odvetnik, oba v Ljubljani.

VI. K raznim nasvetom izpregovori g. dr. Hudnik ter predlaga izreči posebno zahvalo dosedanjemu tajniku, ki se je tudi kot knjižničar in urednik društvenega lista trudil za društvene smotre. — Odobri se.

Na to zaključí načelnik g. dr. Papež poldrugo uro trajajoče zborovanje.

Književna poročila.

Mjesečnik pravičkoga društva u Zagrebu nastopil je letos svoje XVII. leto. 1. br. za januarij prinaša razprave: Prinos k nauci ob ovršnoj sekvestraciji. Piše dr. Nik. Tomasić. — Pronevjerjenje po 2. alineji § 183. zakona od 29. prosinca 1886. Napisal St. Popović. — Odgovor na članah o ilusornosti § 179. gpp. Piše dr. G. Gaj

Gesetz über das Vereinsrecht, — Gesetz über das Versammlungsrecht nebst den zu denselben ergang. Verordnungen, Erlässen und Entscheidungen. Herausgeg. von Dr. Fried. Tezner. Wien 1891. Manz'sche k. u. k. Hofbuchhandlung. — Cena 60 kr.

Sedanja ta izdaja zakonov, ki sta, oba z jednega dne, izišla kakor dvojčiča drug za drugim svobodoljubnim narodom, razlikuje se prav znatno od drobnega snopiča prejšnje izdaje, katera je uže do kraja pošla, tako da je bilo treba nove. Zakona o društvenem in zbornem pravu sta poglobitna pripomočka za gospodarsko, socialno, versko in politično propagando in uporaba njiju je v avstrijskih naših razmerah morala roditi bogato pravosodstvo tako pri obeh upravnih sodiščih, tako pri upravnih oblastvih. To pravosodstvo je vsprejeto v novo izdajo kot komentar k zakonoma. S tem pridobi izdaja jako mnogo, zlasti tudi, ker se v teh pravnih izrekih nahaja mnogokaj, kar utegne obujati znanstveni razvoj javnega prava v svobodnostnem duhu. Nadalje je vse hvale vredno, da je hkrati priobčenih nekoliko materijalij k društvenemu zakonu; iz parlamentarne debate o tem zakonu se lahko posname autentični pojem marsikateri besedi, kateri še v praksi rad podtika ne kaj svobodoljubiv smisel. Knjižica obsega o tej tvarini tudi ministerske ukaze in razpise, glede katerih pa izdajatelj priznava, da jim nedostaje autenticitete, ker ministerstvo za notranje reči še danes nima svojega ukaznega lista; vendar pa so ti predpisi vsi vzeti iz zanesljivih zbirk Obema zakonoma dodano je tudi svoje stvarno in kronologično kazalo in tako bode ta nova izdaja vrlo služila znanstvu in praksi.

Matrikenvorschriften. Sammlung der auf die Führung der Geburts-, Trauungs- und Sterberegister bezüglichen Normen. Wien 1891. Manz'sche k. u. k. Hofbuchhandlung.

Mnogobrojne ter po raznih zbirkah zakonov raztresene so določbe, kakó spisavati stanovske knjige v Avstriji. V Manz'ovi izdaji so izišle sedaj te določbe in razvrstil ter uredil jih je praktično A. pl. Hermann, nam. koncipist na Dunaji. Vsebina: I. Obče določbe. II. Podrobne določbe: a) kako spisavati posamezne knjige-matice (krstne, poročne, smrtovne knjige), b) kako spisovateljem matic sodelovati, kedar se zvršujejo določbe za vojno in črno vojsko, c) kako je občevati z inozemstvom glede obveščanja o matičinih aktih in glede njih legalizovanja. Politična in cerkvena oblastva bodo rada segala po tej zbirki, kateri sta prav primerno dodani stvarno in kronologično kazalo.

Deželni zakonik za vojvodino Štajersko, leto 1890. (Konec.) Kos XVII. Izdan in razposlan dne 19. decembra 1890. 34. Postava z dne 2. decembra 1890, veljavna za vojvodino Štajersko, o premembi § 26. odstavka 4. in § 47. odstavka 2. občinskega reda za mesto Celje z dne 21. januarja 1867, drž. zak. št. 7.

Državni zakonik v slovenski izdaji. (Dalje.) Kos LVI. Izdan in razposlan dne 12. novembra 1890. 195. Ukaz pravosodnega ministerstva z dne 28. oktobra 1890. 1., s katerim se počenši s 1. dnem marca 1891. l. deva

v moč zakon z dne 1. aprila 1872. I. (drž. zak. št. 43) o izvrševanju kazni na svobodi v posamskem zaporu v stanični ječi okrožnega sodišča in pa za mesto delegovanega okrajnega sodišča v Riedu. 196. Razglas finančnega ministerstva z dne 7. novembra 1890. I. o ustanovitvi podružnice kraljeve velike colnije senjske v Sv. Juriji in pa male colnije II. razreda v Cirkvenici. 197. Razpis finančnega ministerstva z dne 8. novembra 1890. I. kako je s šelakovo raztopino denaturovati žganje, namenjeno za prirejanje gumovih tkanin. 198. Cesarski ukaz z dne 10. novembra 1890. I. o dodelitvi podpor iz državnih sredstev sè stisko zadetim krajem v mejni grofiji moravski. — Kos LVII. Izdan in razposlan dne 25. novembra 1890. I. 199. Ukaz ministerstev za finance in trgovino z dne 8. novembra 1890. I., da so prilegdu zavezani prašiči v mejnem okraji bukovinskem. 200. Ukaz ministerstev za notranje stvari, finance in trgovino z dne 16. novembra 1890. I., s katerim se deva ob moč ministerstveni ukaz z dne 18. avgusta 1883. I. (drž. zak. št. 140). 201. Ukaz finančnega ministerstva z dne 18. novembra 1890. I., s katerim se devajo v prodajo kolkovane golice za kupčijske nakaznice o denarnih plačilih s plačnostjo, omejeno k večemu na 8 dni. 202. Razglas finančnega ministerstva z dne 19. novembra 1890. I. da se ustanavlja po en davčni in sodni pokladni urad v krajih: Bełz, Janów, Kopyczyńce, Tyśmienica, Obertyn, Żurawno, Kalwarya, Dębica, Tyczyn, Dukla in Mielnica v Galiciji. — Kos LVIII. Izdan in razposlan dne 2. decembra 1890. 203. Razglas finančnega ministerstva z dne 24. novembra 1890. I. o ustanovitvi colnijske podružnice na postaji, oziroma kolodvoru „Budimpešta-Lipótváros“. 204. Razpis finančnega ministerstva z dne 26. novembra 1890. I. o nadaljnjih določilih, kakó pisati račun o potrošnini. 205. Ukaz ministerstva za notranje stvari z dne 28. novembra 1890. I. s katerim se prepovedujejo takozvane „podobe prilepljenke“ ki se uporabljajo za otročje igrače ter so potresene sè steklenim prahom. 206. Razglas vsega ministerstva z dne 2. decembra 1890. I., da se je Bolgarsko vzprejelo v število tistih dežel, s katerih blagom naj se postopa s colno ugodnostjo. — Kos LIX. Izdan in razposlan dne 11. decembra 1890. I. 207. Ukaz ministerstva za deželno bran z dne 28. novembra 1890. I. v izvršitev zakona z dne 11. aprila 1889. I. (drž. zak. št. 41.), s katerim se uvaja nov vojni zakon. — Kos LX. Izdan in razposlan dne 11. decembra 1890. I. 208. Ukaz ministerstev za poljedelstvo, notranje stvari, trgovino in finance z dne 24. novembra 1890. I., da naj se c. kr. mejna colnija St. Margarethen privzame med vhodne colnije, oznamenjene v dodatku k ukazu z dne 15. julija 1882. I. (drž. zak. št. 107.), ter da naj se iz spiska teh colnij izbriše c. kr. vélika colnija v Feldkirchu. 209. Razglas ministerstev za poljedelstvo in notranje stvari z dne 26. novembra 1890. I. o najvišji upravno-oblastveni odloki o škodah, narejenih po divjačini in po lovu, in pa o razkosavanji zemljišč, odvisnem v nekih delih Tirolskega od političnega dovolila. 210. Ukaz poljedelskega ministerstva z dne 1. decembra 1890. I. o prometu s koreničastimi trtami na Tirolskem. 211. Ukaz pravosodnega ministerstva z dne 3. decembra 1890. I. o uvedbi uniforemske bluže za

uradnike pravosodne uprave. 212. Ukaz ministerstva za notranje stvari z dne 8. decembra 1890. l. o uporabi leka proti tuberkulozi, najdenega po profesorji dr. Kochu v Berlinu. — Kos LXI. Izdan in razposlan dne 14. decembra 1890. l. 213. Ukaz ministrov za trgovino in finance z dne 10. decembra 1890. l., s katerim se izdajajo izvršitvena določila k zakonu z dne 26. junija l. 1890. (drž. zak. št. 132.) o statistiki vnanje trgovine. 214. Razglas ministrov za trgovino in za finance z dne 12. decembra 1890. l. o izdaji statističnega blagovnega spiska za vnanjo trgovino. — Kos LXII. Izdan in razposlan dne 18. decembra 1890. l. 215. Ukaz ministerstva za notranje stvari z dne 8. decembra 1890. l. o zdravilski odredbini za leto 1891. 216. Razpis finančnega ministerstva z dne 10. decembra 1890. l. o izpremeni § 1. v cukrarinskem izvršitvenem predpisu z dne 8. julija 1888. l. (drž. zak. št. 111.) 217. Ukaz trgovinskega ministerstva z dne 11. decembra 1890. l., s katerim se podaljšuje veljavnostna doba poštnim znamkam in drugačnim poštnim vrednostnicam, izdanim l. 1883. 218. Zakon z dne 16. decembra 1890. l. o konzulski sodni oblasti v Egiptu. — Kos LXIII. Izdan in razposlan dne 19. decembra 1890. l. 219. Razglas finančnega ministerstva z dne 27. novembra 1890. l. o dogovorih, katera sta se gledé zemljiškorazbremenilnih zalogov sklenila z deželnim zastopom kraljevine gališke in vladimérske z veliko vojvodino krakovsko vred. — Kos LXIV. Izdan in razposlan dne 20. decembra 1890. l. 220. Zakon z dne 20. decembra 1890. l. o nadaljnem pobiranju davkov in davščin, in pa o zalaganji državnega potroška v dobi od 1. dne januarja do konca aprila 1891. l. 221. Razglas finančnega ministerstva z dne 20. decembra 1890. l. o ustanovitvi velike colnije II. razreda v Predealu in izpremeni velike colnije II. razreda v Tömösi v malo colnijo I. razreda.

(Konec prihod.)

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1891.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Novoizvoljeni odbor imel je danes sejo, v kateri se je najprvo konstituiral. Načelnikovim namestnikom je odbran dež. sod. svetnik g. J. Vencajz, tajnikom in knjižničarjem g. dr. D. Majaron, blagajnikom notar g. J. Gogola. V odsek za društveni list so izvoljeni gg.: drž. pravd. namestnik dr. J. Kavčič, dež. sod. pristav g. A. Levec in dež. sod. svetnik g. J. Vencajz. Uredništvo „Slov. Pravnika“ se je tudi nadalje izročilo g. dru. Majaronu. — Rešilo se je potem vprašanje, ali naj bi se koj sedaj priredila druga slo-

venska izdaja obč. državlj. zakonika. Pokojni Cigale je namreč zapustil predrugačen prevod tega zakonika; nekaj odlomkov tega prevoda je sam priobčil bil v „Slov. Pr.“ 1888. l. Sedaj bi bila c. kr. drž. tiskarna na Dunaji pripravljena izdati ta prevod s potrebnimi premembami. Odbor, povprašan, izreka mnenje, da bi kazalo odložiti to izdajo, dokler se ne pretrese terminologijsko gradivo, katero sedaj nabira društvo „Pravnik“. Obči drž. zakonik je v terminologijskem pogledu najbolj važen in zlasti je gledati na to, da se njegovi termini ujemajo s pravno terminologijo sploh, ali drugače: splošna terminologija mora izhajati iz terminologije tega najvažnejšega in najbolj rabljenega zakonika. Naglica torej tudi tu ni dobra in zategadelj se je odbor izrazil, naj bi se z novo izdajo počakalo, a tudi, naj bi se priredila kot priročna knjiga z dodatnimi zakoni in, če moči, tudi z judikati. — Hkrati se je odločil odbor, da naj društvo takoj nadalje izdaje svojo zbirko zakonov, toda gradivo naj se pripravlja po drugem načinu. Da ne bode razlik mej termini te zbirke potem pa med urejeno splošno terminologijo, naj se namreč prevodi za to zbirko koj tako skrbno in trdno prirede, da se njih termini lahko brez pomisleka vsprejmó v nameravani terminologijski slovar. Hkrati z izdajo zakonov naj se torej tudi ustanovi specialna terminologija dotičnih zakonov. Ukrenil je odbor, da se s tem smotrom takoj pregledata pripravljena rokopisa za izdajo meničnega in trgovskega zakonika in tako s stalno terminologijo dasta v tisek. Po tem načinu bode redno napredovala društvena izdaja, a ne bode se bati nikakih disharmonij v terminologijskem pogledu. Poleg omenjenih zakonikov pride v III. zvezku na svitlo tudi konkurzni red, kateri ima v delu odbornik g. dr. Kavčič. — Sklenilo se je konečno, da bode I. društveni shod tega leta dne 25. t. m.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: minist. tajnik z naslovom in značajem sekcijskega svétnika v pravosodnem ministerstvu Alb. Levičnik viš. dež. sod. svétnikom pri dež. sodišči v Ljubljani; dež. sod. svétnik St. Alič na Dunaji svétnikom viš. dež. sodišča na Dunaji; dr. Mir. Ploi minist. koncipistom v finančnem ministerstvu; pravni praktikant dr. A. Franko v Ljubljani avskultantom za Kranjsko.

— (Izpiske za slov. pravno terminologijo) so poslali nadalje naslednji gg.: Oton Ploi, c. kr. notar v Žužemperku; Jos. Zupančič, odvet. kandidat v Ljubljani; E. Ferk, c. kr. sod. pristav v Radoljci; Iv. Nosan, c. kr. sodnik v Vipavi; Bogd. Kobal, c. kr. sod. pristav v Krškem; Iv. Škerlj, c. kr. drž. pravd. namestnik v Rudolfovem; dr. Janko Babnik, c. kr. sod. pristav v Gor. Logatci; Tom. Einspieler, c. kr. svet. tajnik v Rudolfovem; Fr. Milčinski, c. kr. avskultant v Ljubljani.

— (Redaktorju obč. drž. zakonika,) dvor. svétniku Zeilerju postavijo prihodnji mesec na Dunaji doprsni kip pod arkadami novega vseučilišča.

— (Nov ruski civilni zakonik) pripravlja posebna komisija uže delj časa. Delo je po načrtu razdeljeno v pet velikih skupin in v vsaki

skupini se posamezna polja obdelujejo, prirejajo namreč načrti posameznim zakonom. Mnogo teh načrtov je uže dogotovljenih. Glavni oddelki so naslednji: 1. obči del; 2. stvarno pravo; 3. obligacijsko pravo; 4. rodbinsko in 5. dedno pravo.

— (Pravica silobrana zoper razžaljive napade raz prižnico.) V veliki vojvodini Badenski je duhovnik v svoji pridigi razžaljivo se izražal proti občinskemu predstojniku dotičnega kraja. Občinski predstojnik, ki je bil tudi v cerkvi, vstane in pridigarju zakliče glasno: „mir“ (Ruhe)! Zaradi tega je seveda prenehala pridiga in motila se služba božja. Proti občinskemu predstojniku so pa potem na podlogi § 167. drž. kaz. zak. začeli preiskavo zaradi motitve božje službe. Deželno sodišče v W. ga je oprostilo. Toda Badensko državno pravdnštvo se ni moglo pomiriti ter je vložilo revizijo, katero je pa nemško državno sodišče z rabsodbo z dne 24. novembra 1890 zavrnilo iz nastopnih zanimivih razlogov: Deželno sodišče je prav spoznalo, da obtoženec ni storil kaznjivega dejanja, ker to, kar je storil, bilo je opravičeno po silobranu. Pravica samega sebe braniti velja povsod, kjer so dani pogoji § 53. drž. kaz. zak.; silobran je dopusten zoper vsakogar in povsod, kjer se zgodi pravo protiven napad, katerega je treba odvrniti z brambo; silobran velja vselej, kedar se poseže v pravno območje kogar družega in dopusten je torej tudi v to, da se odvrnejo žalitve. To, da je tukaj bil duhovnik, ki je napadel, ne izključuje pravice braniti se; nihče bi ne dvomil zaradi tega, ako bi se napadlo življenje ali nedolžnost, a isto velja pa tudi za napad časti. Tudi zaradi kraja ni nedopustna bramba. Svetost kraja mora odvracati napadalca, napadenec pa smé nastopiti proti krivici, kjerkoli se godi, on ne more izbirati kraja, kjer bi se branil, kajti ta kraj mu je usiljen, in če bi obtoženec bil odišel iz cerkve, bi ga to ne moglo varovati nadaljnih žalitev: žalitev bi sicer potem nič več ne čul, ali duhovnik bi potem lahko še posebno sramotil zbrani občini njenega načelnika; če bi bil zapustil cerkev to bi torej ne bilo sredstvo, da bi odvrnil napad. Ni bilo pogoj razžaljivemu napadu, da bi se izrecno oznamenil obtoženec, da bi se bilo imenovalo ime občinskega predstojnika v pridigi; dovolj je, da je izustilo zadelo predstojnika in se je to lahko spoznalo. Napad občinskega predstojnika veljal je časti obtoženčevi in napad tudi še ni bil završen, ko se je predstojnik vzdignil in „mir“ zaklical; nego bilo je pričakovati še drugih žalitev in te je bilo preprečiti. Da je brambeni klic obtoženčev motil pobožnost zbrane občine, da je tako dejanje obtoženčevo zadelo tudi tretje osebe in jih nadlegovalo, to v tem slučaju nima pomena. (Frankfurter Ztg.)

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, štev. 8 na Bregu; upravništvo pa na Križevniškem trgu štev. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu, I. zvezek.

Ta knjiga, ki je izšla ravnokar, velja **1 gld. 40 kr.**, po pošti sprejeta pa **1 gld. 50 kr.**

Anton Levec,

c. kr. sodni pristav v Ljubljani.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 šte. 119 državnega zakonika

z dodanim

zvršitvenim propisom

in

**drugimi zakoni in ukazi kazenski
postopek zadevajočimi.**

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani.
Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

 Dobiti je v „Národni Tiskarni“ v Ljubljani.
Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je
2 gld. 50 kr., za nečlane **2 gld. 80 kr.**, s pošto **15 kr. več.**

